

Sámský jazyk, kultura a společnost

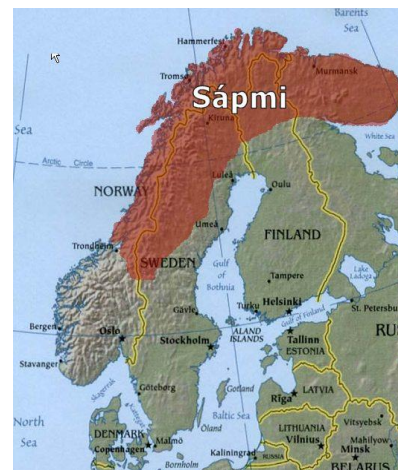
LS 2022

FHS UK, Katedra jazyků a literatur

PhDr. Vendula V. Hingarová, Ph.D. (vendula.hingarova@fhs.cuni.cz)

Kurz se seznamuje s jazykem, literaturou a kulturou svébytného společenství Sámů, kteří žijí v severní části skandinávského poloostrova. Sámové si prošli dramatickou kolonizační politikou, nicméně od 80. let 20. století probíhá emancipační proces, který má příznivé dopady na vitalitu jazyka a jejich kulturní i politický rozvoj. Kurz seznamuje se základními jazykovými a kulturními reáliemi Sámů. Část kurzu proběhne blokově a přednášky povedou v angličtině pozvaní sámští hosté ze Sámské vysoké školy v Kautokeinu (Norsko).

Výuka poběží prezenčně v několika blocích. V kurzu používáme MS Teams, a to pro komunikaci, pro přístup k četbě a referátům, výjimečně i pro distanční výuku.

Přístup do MS Team: [zde](#)

Program kurzu:

1) 22. 2. 2022 Úvodní hodina: seznámení s programem kurzu, požadavky a literaturou

Výuka 1. 3. nebude z důvodů pracovní cesty

2) 8. 3. Sámská společnost

3) 15. 3. Sámský jazyk

4) 22. 3. Dějiny Sámů – do 19. století

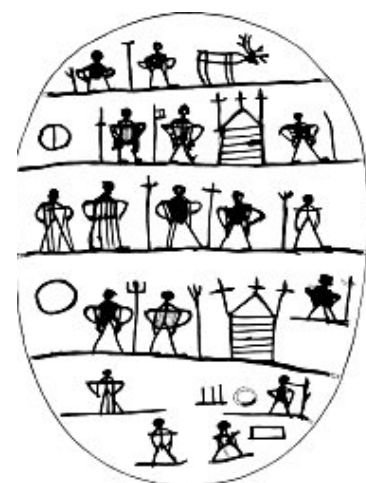
5) 29. 3. Dějiny Sámů – 20. století

6) 5. 4. Kultura a umění

7-9) Úvod do praktického jazyka (severní sámština) / bloková výuka zahraničního hosta (termín po Velikonocích)

10-12) Vybrané kapitoly ze sámské kultury a společnosti / bloková výuka zahraničního hosta (termín po Velikonocích)

10. 5. 2022 *Závěrečný test*

Povinná četba:

8 odborných článků

jedno beletristické dílo ze sámské literatury

jedna odborná publikace (min. 150 stran)

ROZPIS ČETBY:

2) 8. 3. Sámská společnost

Gaski, Harald. [Indigenism and cosmopolitanism](#).

Šatava, L. *Jazyk a identita etnických menšin: možnosti zachování a revitalizace*. Praha : SLON, 2009. (pročíst kapitolku 1- 4, plus sekci 5.2. o Sámech)

3) 15. 3. Sámský jazyk

Hingarová, V. 2009. „[Vitalita napříč generacemi](#)“. In *Sámové jazyk, literatura a společnost*. Červený Kostelec: Mervart, s. 36-66.

[Sámsko - česká konverzace \(mini-slovníček\)](#)

4) 22. 3. Dějiny Sámů – do 19 stol.

[Dějiny Sámů ve Švédsku](#)

5) 29. 3. Dějiny Sámů – 20. a 21. století

Henry Minde (2003), „[Assimilation of the Sami – Implementation and Consequences](#)“. *Acta Borealia*, 20:2, 121 – 146.

6) 5. 4. Literatura a umění

[O muži, který si koupil svědění. Sámské pověsti a mýty](#)

Gaski Harald. „[Obrazy v textech. Stručný přehled starší a současné sámské literatury](#).“

Nils-Aslak Valkeapää. [Indigenous voice and multimedia artist](#)

7-9) Úvod do praktického jazyka (severní sámština) / bloková výuka zahraničního hosta (po Velikonocích)

- Bude doplněno

10-12) Vybrané kapitoly ze sámské kultury / bloková výuka zahraničního hosta (termín v jednání, předběžně po Velikonocích)

- Bude doplněno

Doporučené publikace:

Hingarová, V. & Hubáčková, A. & Kovář, M. 2009: *Sámové, jazyk, literatura a společnost*. Červený Kostelec, Mervart.

Marek, Václav (Ed.) 2000 *Noidova smrt : pověsti a pohádky z Laponska*. Praha: Triáda.

Marek, Václav 1972. *Kočovníci věčné touhy*: Román. Brno: Blok., S 343

Marek, Václav (2009) *Staré laponské náboženství*. Červený Kostelec: P. Mervart.

Rasmussenová, Nelly 1995. *Děti severských šamanů: Cestopis*. Rudná u Prahy: Fleur., 223 s.

Valkeapää, Nils-Aslak 1992: Dvě básně ze sbírky *Beaivi, áhčažan*. Přel. Markéta Hejkalová. *Světová literatura* 37, 4, s. 62–63

Gaski, Harald (Ed.). 1996. *In the Shadow of the Midnight Sun. Contemporary Sami Prose and Poetry*. Kárášjohka, Davvi Girji

Friis, Jens Andreas 1919. *Lajla*: národopisný obraz z laponských krajů. přel. Josef Kořenský. Praha: J. Otto

Just Knud Qvistad 2006. *O muži, který si koupil svědění: pohádky a pověsti Sámu*: výbor z díla; úvodní a doprovodný text napsal Zdeněk Lyčka. Praha: Argo.

Gaski, Harald (Ed.). 1996. *In the Shadow of the Midnight Sun. Contemporary Sami Prose and Poetry*. Kárášjohka, Davvi Girji

REFERÁT:

A/ Přestavení publikace/studie týkající se historie, kultury, společnosti Sámu

B/ Představení vybraného tématu ze sámských reálií.

do 15 min, vč. prezentace či handoutu

Témata k referátu:

Sámské náboženství

Bubínky

Sámské pověsti

Nils-Aslak Valkeapää – literární dílo

Lajla – sámský román v čj

Václav Marek a jeho dílo ke studiu jižních Sámu

Sámská média

Současné moderní hudba

Joik

Sámský parlament

Přestavení jednoho ze sámských jazyků

Ruští Sámové

Finští Sámové

Švédští Sámové

Norvegizace a svezizace Sámu (ponorštování a pošvédštování Sámu)

Sámská emigrace do Ameriky

